

Volume III (2017)

T. R. MARTIN, *Eski Yunan: Tarih Öncesinden Klasik Çağ'a*. İstanbul 2014. Say Yayınları, 407 sayfa (8 harita, 2 plan, 2 tablo, 45 fotoğraf ve 10 kronoloji tablosu ile birlikte). Çev. Ü. H. Yolsal. ISBN: 9786050201277

Yaşar İsmet DEMİRÖZ

*Libri: Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Volume III: Ocak-Aralık 2017) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni: Y. İ. DEMİRÖZ, *Eski Yunan: Tarih Öncesinden Klasik Çağ'a*. Yazar: T. R. Martin, *Libri* III (2017) 177-180. DOI: 10.20480/lbr.2017018

Geliş Tarihi: 19.05.2017 | Kabul Tarihi: 20.05.2017

Elektronik Yayın Tarihi: 23.06.2017

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**T. R. MARTIN, *Eski Yunan: Tarih Öncesinden Klasik Çağ'a.*
İstanbul 2014. Say Yayınları, 407 sayfa (8 harita, 2 plan,
2 tablo, 45 fotoğraf ve 10 kronoloji tablosu ile birlikte).
Çev. Ü. H. Yolsal. ISBN: 9786050201277**

Yaşar İsmet DEMİRÖZ*

Amerikalı bir tarihçi olan Thomas R. Martin, Holy Cross Koleji'nde Atina demokrasisi, Hellenizm ve Roma İmparatorluğu ile ilgili dersler vermektedir. Antik Yunan, Roma ve nümismatik tarihi yazarın ana çalışma alanlarıdır. *Sovereignty and Coinage in Classical Greece* (Princeton University Press, 1985), *The Making of the West: Peoples and Cultures* (Bedford/St. Martin's, 2 vol., 2001) ve *Herodotus and Sima Qian: The First Great Historians of Greece and China* (Bedford/St. Martin's, 2009) henüz Türkçeye çevrilmemiş olan eserleridir. Thomas R. Martin aynı zamanda web tabanlı dijital kütüphane olan Perseus Digital Library'nin yaratıcılarından biridir.

Kitap, *İçindekiler, İllüstrasyonlar, Giriş, Teşekkür, Kısaltmalar* kısımlarıyla birlikte kronolojik olarak devam eden 10 bölümden oluşmakta ayrıca *Okuma Önerileri* ve *Dizin* kısımlarıyla son bulmaktadır. Kitapta aktarılan bilgiler 8 harita, 2 plan, 2 tablo, 45 fotoğraf ve 10 kronoloji tablosu ile desteklenmektedir. *Giriş* (9-13) bölümünde yazar kitabını yazarken kullandığı yöntemi, kaynaklarını, kitap içeriğini oluşturan tarihsel dönemleri ve bu tarihsel dönemlerden hangilerine daha çok önem verdiğini açıklamaktadır.

Kitabın ilk bölümü olan *Eski Yunan Tarihi'nin Artyöreleri*'nde (21-41) Yunan halkının yaşadığı coğrafya ve fiziksel ortamlar betimlenmekte, bu bölgede yaşanan prehistorik çağlarda günlük yaşam ve toplum ile ilgili örnekler verilmekte, insan yaşamının Neolitik Çağ'a kadar zamanla nasıl bir değişim

---

* MA., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. yasar@eontours.com

gösterdiğine değinilmektedir.

Hint-Avrupalılardan Mikenlere (43-80) adlı ikinci bölümde Yunanlıların kökenlerine Tunç Çağı'nın başlamasıyla silahların gelişimine değinilmektedir. Bölümün ilerleyen sayfalarında büyük ve verimli Girit'in ve Ege'nin ilk uygarlığı olan Minos Uygarlığı'ndan; Minos Uygarlığı'nın Mikenler ile bağlantısından; Mikenlerin yükselişinden ve Miken Uygarlığı'nın yaklaşık olarak MÖ 1200'lerde, Akdeniz'in iyice yerleşik hâle gelmiş devletlerinin dağılmasına sebep olan olaylarla nasıl son bulduğundan bahsedilmektedir.

Karanlık Çağ (81-101) adlı üçüncü bölümde Karanlık Çağ (yak. MÖ 1200-800) olarak adlandırılan ve Yunanistan'daki Miken Uygarlığını yıkıp, Yakındoğu'daki kentleri ve uygarlıkları zayıflatan ya da ortadan kaldıran savaşlar dönemine, bu savaşlardan sonraki toparlanma dönemine ve bu dönemdeki alfabe, Panhellenik özellik gösteren Olimpiyat Oyunlarının doğuşu, Homeros ve Hesiodos'un temel eser niteliğinde sayıldığı din ve mitolojideki yeniliklere değinilmektedir.

Arkaik Çağ (103-129) adlı dördüncü bölümde Karanlık Çağ'dan çıkış ve bu süreçte kent devletlerinin (*polis*) gelişimine, kent devletlerin gelişmesi ile topraklarının artan nüfusun ihtiyaçlarına cevap verememesi ile erkek yurttaşların *polis*lerden çıkarak erken sömürgeleştirmeyi nasıl başlattıklarına değinilmiştir. Kent devletlerinde ortaya çıkan yurttaşlık kavramı ve toplumsal sınıflar, özgür yurttaşların başka yurttaşlar için çalışmasının utanç verici sayılması sebebiyle özgür yurttaşların birer malı olan kölelerin yaşamı, kent devletlerinde hane yapısı ve evlilik bölümün diğer konuları arasında yer almaktadır.

Oligarşi, Tiranlık ve Demokrasi (131-174) adlı beşinci bölümde, adından anlaşılabilceği gibi, iki farklı yönetim biçimi olan Sparta ve Atina'nın siyasi gelişimlerine değinilmektedir. Oligarşi ile yönetilen Sparta'nın yönetim detayları, komşuları ile ilişkileri, Messenia'yı köleleştirmesi ve ekonomisini *he-lot*lara nasıl dayandırdığı, birer asker gibi yetiştirilen Spartalıların yaşam tarzları, Korinthos ve Atina gibi kent devletlerinin tiranlık tecrübesi, Atina'daki demokratik sistem, Solon reformları ve Kleisthenes ile demokrasinin son halini aldığı değişimler bölümün ana başlıklarını oluşturmaktadır. Ayrıca Sappho, Pythagoras, Miletoslu Thales ve Anaksimandros ve Kolophonlu Ksenophanes'in öncüleri oldukları yeni edebiyat ve düşüncelerden bahsedilmektedir.

Pers Savaşları'ndan Atina İmparatorluğu'na (175-216) adlı altıncı bölümde MÖ VI. yüzyıl sonunda birbirleri ile karşılaşan Atinalılar ile Perslerin bir ittifak düşüncesinden nasıl birer düşmana dönüştüklerine, Perslerin ve Helenlerin İonia Ayaklanması'ndan MÖ 479'daki Mykale Savaşı'na kadar geçen zaman aralığındaki savaşlarına, Atina'nın nasıl bir imparatorluğa dönüştüğüne ve bu dönüşüm esnasında demokrasi, adalet, sanat ve yönetim alanlarındaki yeniliklere değinilmektedir.

Yedinci bölüm olan *Klasik Atina'da Kültür ve Toplum'da* (217-249) klasik Helen dininin özelliklerine; toplumda önemli bir yer edinen tragedyalara ve en önemli tragedia temsilcileri olan Aiskhylos, Sophokles ve Euripides'e; Atina günlük yaşamında kadınların konumlarına, erkek ve kız çocukların kamusal yaşam eğitimlerini nasıl aldıklarına; sofistler, tarih yazarları ve çeşitli konulardaki düşünürlerin Klasik Atina Toplumundaki etkilerine değinilmektedir.

Peloponnesos Savaşı ve Atina'da Doğurduğu Sonuçlar (251-298) adlı sekizinci bölümde zaman zaman Yunan dünyasının büyük kısmını içine çeken Peloponnesos Savaşı'nın (MÖ 431-404) nedenleri ve sonuçları, Atina'nın yenilmesinin sebepleri, savaş esnasında Atina'nın çektiği sıkıntılar ve bu sıkıntıların komedyaya yansımaları, savaşın bitişinden Sokrates'in idamına kadar geçen süreçte Atina toplumunun yaşamından bahsedilmektedir.

Yazar tarafından *Peloponnesos Savaşı'ndan Büyük İskender'e* (299-334) başlıklı dokuzuncu bölümde Peloponnesos Savaşları'nın, 80 yıl önce başlayan ve tarafları tüketen çekişmeyle kuzeydeki Makedonya Krallığı'nın bölge hâkimiyetine nasıl yol açtığına değinilmektedir. Makedonya Krallığı'nda bölgesel gücü oluşturan II. Philippos ile bilinen dünyada hâkimiyet kuran Büyük İskender'in yönetim ve askeri faaliyetlerine yüzeysel olarak değinilmektedir. Siyasi tarihle birlikte Platon, Aristoteles ve Isokrates gibi dönemin önde gelen felsefeci ve retorikçilerinin etkileri detaylıca ele alınmaktadır.

Onuncu bölüm olan *Hellenistik Çağ'da* (335-368) Büyük İskender'in ölümü üzerine ardılları tarafından kurulan Hellenistik Krallıklar, bu krallıkların idari ve askeri alanlardaki yönetimi, bu dönemdeki toplumun yapısı ve ekonomisi, kadınların toplum içindeki statüsü, Hellenic'in nasıl geniş bir coğrafyaya yayıldığı, Theokritos ve Kallimakhos gibi Hellenistik şairler ile heykel sanatındaki önemli değişimler, İskenderiye'de kurulan bilim yuvasının nasıl geliştiği, Epi-

kourosçuluk, Stoacılık ve Kynikler gibi felsefi akımlar ile felsefedeki ilgi alanlarının değişimi, yerel kùltlerin geniş coğrafyalara yayılması ile Hellenistik Dönem dini etkileşimleri anlatılmaktadır.

Okuma Önerileri (369-392) kısmında yazar, okuyuculara 10 farklı bölüm için ayrı ayrı olmak üzere oldukça yararlı olan bir okuma listesi önerisinde bulunmaktadır. Yazarın öneride bulunduğu kitapların hepsi İngilizce dilinde yazılmış olup antik kaynakların da çevirileri önerilmiştir.

Kitaptaki çeşitli arkeolojik alan ve kalıntıların görsellerinin kullanımı anlamı desteklemekte; her bölümde sunulan kronoloji tablosu okuyucunun olaylar arasında bağlantılar kurmasında yardımcı olmaktadır. Kitap, sade ve anlaşılır bir çevirisi ile akıcı bir şekilde okunabilecek yüzeysel bir Antik Yunan Tarihi kitabı özelliği göstermektedir.